

Gimcana al Parc Rural de la Torre Negra

de 6 a 12 anys

Fil conductor, història:

L'aranya Laia ha arribat a viure a la Torre Negra. Però potser la TN és un espai ple de perills! O potser és un lloc idíl·lic on viure... l'aranya Laia necessita la nostra ajuda perquè conegui l'espai i així decideixi on viure. Nosaltres, investigadors nats (gairebé neonats), fem equips de 10 per poder-la ajudar. Caldrà fer unes proves per descobrir quins animals es trobarà als diferents indrets de la Torre Negra.

A la TN trobaran tres tipus d'espais:

- El bosc tancat.
- El camp obert, agrícola o sense conrear.
- La riera.

Haurem de visitar els tres espais i ajudar a l'aranya Laia a què es decideixi per saber a quin espai vol fer casa seva.

Objectius:

- **Conèixer l'espai.**

Normalment la gent coneix el camí de can Borrell, i només s'estima el què es coneix. Podria, ara mateix, fer-se un camp de golf o el Vial Sud, i com que la gent no coneix més que una part molt petita de l'espai, poca gent sabia que s'està perdent parts importants del Parc Rural de la Torre Negra, que pertany a Collserola però no ha estat ben protegit encara.

- **Conèixer els tres tipus d'espais naturals o humanitzats predominants: la riera, el camp i el bosc.**

És important que s'estimin la riera perquè són espais degradats que cal potenciar i conservar. La riera de Llaceres està en perill de mort pel projecte del Vial Sud. Els camps de conreu no es relacionen massa sovint amb el manteniment de la fauna. Normalment el bosc és el més ben considerat dels tres ambients, però els camps són ara imprescindibles per mantenir una fauna que hi troba l'aliment. Cal valorar positivament els camps per ajudar a què es conservi el paisatge i la sobirania alimentària.

- **Conèixer algunes característiques de cada espai relacionades amb la fauna.**

Les rieres són "carreteres" d'animals nocturns, hàbitat d'amfibis i invertebrats i veritables "brolladors" de biodiversitat, són molt importants en un espai mediterrani com aquest. Els boscos són el millor refugi. Els camps són la taula de menjar de molts animals importants, com els rapinyaires.

- **Establir un vincle d'afectivitat a la zona (per veure'l com un lloc on es pot jugar).**

El lleure ha de ser compatible amb la conservació de la fauna, però si no és a través d'aquest valor (l'ús recreatiu que la gent pugui fer de l'espai), és improbable que la protecció sigui recolzada per la majoria de la població.

Proves:

1) Teranyina al bosc.

Enmig d'arbres trobem una enorme teranyina feta de cordill (amb piquetes es poden fer meravelles). Cal travessar-la pels forats, sense tocar el cordill! El grup no pot passar tot pel mateix forat, sinó que cal ajudar-se per poder passar per diferents forats cada cop (cada vegada serà més difícil). És un exemple de com es podria fer la teranyina l'aranya Laia. Hi ha possibles variants: que passin un/a amb els ulls tancats i un/a altre dient cada on s'ha de moure, que passin tots/es alhora sense tocar-se, etc.

Lloc possible: n'hi ha molts. Els arbres grans permeten fer fàcilment una teranyina. Nosaltres el vam fer en el pi gran que hi ha als camps de sobre l'Avenç.

2) Piràmide tròfica.

Durant el camí que ens du a la prova hi ha unes fitxes dels animals de la zona, amagades, que podem agafar (només una per cap!). Són uns dibuixos que corresponen als animals típics de la zona i que s'alimenten entre ells, menjant-se els uns als altres. Les fitxes es troben en la proporció típica de les piràmides tròfiques: moltes plantes, uns quants herbívors, menys carnívors i menys encara "superdepredadors" (carnívors que mengen altres carnívors). Per exemple:

- la línia del toixó: 1 toixó, 4 cucs de terra i 8 fitxes del sòl (per exemple, la foto d'un hort);
- la línia de l'àguila marcenca: 1 àguila marcenca, 2 serps verdes, 4 ratolins i 8 pinyes;
- la línia del gamarús: 1 gamarús, 2 llangardaixos, 4 salta-martins i 8 herbes (per exemple, civada);
- la línia de la guineu: 1 guineu, 4 conills, 8 herbes.

Arribaran al lloc de la prova amb una fitxa cadascú. Han d'esbrinar com és una "piràmide tròfica" i fer-la, tot fent una torre estil "con ocho basta". Podem donar la pista de que "tròfica" vol dir de menjar. Guanyarà qui posi a sota les plantes, herbívors després, després carnívors i a sobre el súperdepredador.

Lloc possible: al llarg d'algun camí (des del bosc dels domingueros, darrera del Club Tennis Natació Sant Cugat, surt un caminet fins els camps de sobre de l'Avenç, o bé des del camí que empalma el Crist Treballador amb el camí de can Borrell). La piràmide es pot fer en qualsevol espai pla.

3) L'ecotó i l'àguila que caça (joc del Pi).

En un ecotó, un lloc on hi hagi el contrast entre un bosc i un camp, un/a del grup fa d'àguila marcenca o de xoriguer, que són dos ocells rapinyaires, que fan servir tant el bosc com el camp per caçar. La meitat del grup farà de serps, que viuen al camp obert i només es poden amagar allà, i la meitat de ratolins de bosc, que s'amaguen al bosc. L'àguila, que és molt llesta, es posa a sobre de l'aliment (es poden posar pinyes o el què sigui) per esperar que surtin dels seus amagatalls els dos animals, i així, traient el cap per mirar de tant en tant, espera menjar-se'ls.

Les dues parts de l'equip (els ratolins i les serps) juguen al joc del "Pi" (tothom toca al Pi i quan aquest tanca els ulls comença a comptar del 10 cap a enrera fins el 0 i s'han d'amagar perquè quan obri els ulls no els vegi... ja el sabeu, no? el Pi no pot fer més que tres passes cada cop i ha de dir si veu a algú, que queda eliminat; llavors torna a tancar els ulls i compta des del 9 fins el 0, cada cop compta menys i per tant han de córrer més). L'Àguila farà de "Pi" però els ratolins es poden amagar al bosc mentre que les serps només al terreny descobert. Les serps estan en desavantatge!

Una proposta és fer una variant després d'haver jugat la primera vegada amb el desavantatge de les serps. Les serps mengen ratolins! aquest cop, quan tothom surt corrent a tocar el Pi, les serps poden aprofitar i menjar-se un ratolí, que passarà a ser serp.

Lloc possible: és important que sigui un ecotó, un espai de contrast entre dos ambients diferents (en aquest cas el camp i el bosc) i també n'hi ha molts. Els camps de sobre l'Avenç estn bé també.

4) Què poca aigua a la riera ...

La riera no sempre té aigua, perquè no és un riu. És el refugi, igualment, de molts animals, com el toixó, que la fa servir per desplaçar-se amagat a través dels camps. També és on viuen la salamandra i altres amfibis. En aquest indret tan delicat perquè hi ha poca aigua, cal cuidar molt bé l'aigua i no perdre-la...

Cal que l'equip (es pot fer entre dos equips) ompli uns gots d'aigua en una galleda amb aigua i els porti amb compte per un camí difícil sense perdre gens d'aigua. Quan arribin al final del trajecte trobaran unes galledes buides que han d'omplir. Pot guanyar l'equip que ompli més la galleda, poden entre tots/es omplir-ne una...

És important que després tornin l'aigua a la riera, no perquè sigui imprescindible (si es llença al terra també pot arribar a l'aquífer), sinó per entendre que la riera és un indret delicat i què està bé que deixem tot "en el seu lloc" (encara que haguem agafat l'aigua d'una aixeta).

Lloc possible: A la riera de Llaceres, al camí de l'Avenç, troben un camí circular que travessa dos cops la riera i per llocs difícils. El punt de partida i el d'arribada poden ser el mateix i això facilita la organització, però també es poden fer els camins en els dos sentits. És important conscienciar que jugar a un lloc no vol dir que no pugui quedar com estava, i fins i tot es pot netejar en acabar per si hi havia brossa. L'indret és prou espectacular com per apropar-nos a l'ambient tancat i refugi de les rieres en un entorn així. Un altre lloc possible és la reixa del Centre Borja, per l'exterior, a la què s'hi arriba pel camí que empalma el camí de can Borrell amb el Crist Treballador.

Ja està. Fins aquí les proves que ens permetran saber prou coses com per aconsellar a l'aranya Laia on pot viure: al bosc, a la riera o al camp. Al punt d'arribada pot haver un dibuix gran dels tres ambients (paper d'embalar) i molts de petits amb els animals. Un cop feta la gimcana, per explicar-li a l'aranya Laia quins perills pot trobar, es poden posar els animals al seu lloc corresponent i així l'aranya Laia entendrà bé on pot viure.

Agraïda, l'aranya Laia pot convidar a berenar als investigadors/es.